

สรุปความเห็นคณะกรรมการกลั่นกรอง การตัดสินข่าว-สารคดีวิทยุ
รางวัลแสงชัย สุนทรวัฒน์ ประจำปี 2547

วันพฤหัสบดีที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2548

รายนามคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

1. คุณณาดยา แววีร์คุปต์ ประธานคณะกรรมการ
2. คุณอนุดี เชื้อสกุล
3. คุณภัทรพร สังข์พวงทอง
4. คุณพัชราภรณ์ ชมกลิ่น
5. คุณ อมรรัตน์ ล้อถิธร ส่งความเห็นมาประกอบการประชุม

มีผลงานวิทยุ ส่งเข้าประกวดรวม 16 ชิ้น แยกเป็น ข่าวประกอบเสียง 5 ชิ้น และสารคดีวิทยุ 11 ชิ้น

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า

ประเภทข่าวประกอบเสียง ไม่มีผลงานชิ้นใด โดดเด่นสมควรได้รับรางวัลยอดเยี่ยม เพราะทุกเรื่องมีโครงสร้างข่าวที่ไม่แตกต่างกันคือ มีเสียงบรรยายและมีเสียงสัมภาษณ์ประกอบ แต่ไม่พยายามใช้เทคนิคทางวิทยุซึ่งเน้นความโดดเด่นเรื่องการใช้เสียง เช่น เสียงประกอบอื่นๆ หรือเสียงบรรยากาศจริงจากในพื้นที่เพื่อทำให้เรื่องน่าสนใจมากขึ้น ทั้งๆ ที่สามารถทำได้ ผู้สื่อข่าวไม่ได้เก็บเสียงตอนลงภาคสนามมาใช้มากเพียงพอ หากจะมีเสียงบรรยากาศ ก็กลายเป็นเสียงที่ติดมากับเสียงสัมภาษณ์ แทนที่จะเลือกบันทึกเสียงบรรยากาศอย่างเฉพาะเจาะจงมาประกอบการผลิต คุณค่าของเรื่องจึงลดลงอย่างน่าเสียดาย นอกจากนี้ คุณภาพเสียงที่ใช้ก็ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ และประเด็นในการนำเสนอ แม้จะน่าสนใจแต่ขาดมิติความลึกของข้อมูลหรือความรอบด้านของข่าว เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องในแง่มุมต่างๆ ได้ครบถ้วน

อย่างไรก็ตาม มีผลงานที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 1 เรื่อง คือ **หมายเลข 5 “เอกชนเชียงใหม่ชี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเมือง ขณะที่พ่อเมืองก็ยอมรับหนักใจในทางปฏิบัติ”** ด้วยเหตุผลดังนี้

1. แม้ประเด็นที่น่าสนใจจะมีเรื่องใหม่ แต่ก็มีความน่าสนใจ และเนื้อข่าวสะท้อนให้เห็นปัญหาของสังคมที่ควรตระหนักถึง เป็นเรื่องที่มีความใกล้ชิดผู้ฟัง (กรณีออกอากาศที่เชียงใหม่) การเขียนข่าวใช้ภาษาที่สละสลวย และมีพื้นฐานข้อมูลประกอบในข่าวที่ดี

เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อมูลประกอบคำอธิบายคุณค่าของข่าวซึ่งแนบมาเพื่อส่งประกวด มีรายละเอียดเนื้อหาและประเด็นที่น่าสนใจ แต่กลับไม่มีข้อมูลดังกล่าว ปรากฏในเนื้อข่าวที่ออกอากาศ ทำให้ความหนักแน่นหรือความเด่นของเรื่องลดลง

ส่วนผลงานข่าวประกอบเสียงอีก 4 เรื่อง คณะกรรมการมีความเห็นดังนี้

หมายเลข 1.

ประเด็นดี น่าสนใจ และน่ารู้ แต่ผู้ฟัง ไม่เห็นภาพความยากลำบาก ความโดดเด่น /ประโยชน์ของโครงการหรือความพยายามในการเสาะหาประเด็นนี้มานำเสนอ และเนื้อหาไม่สอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกับหัวเรื่องมากเพียงพอ ประเด็นยังไม่เป็นเอกภาพ สับสนระหว่าง การเน้นความเด่นที่แนวทางแก้ปัญหาภัยแล้งของตัวโครงการหรือเน้นที่โครงการที่สนองพระราชดำริ และเนื้อหายังขาดความลึกของข้อมูล นอกจากนี้แหล่งข้อมูลยังไม่หลากหลายเพียงพอ เพราะสัมภาษณ์ผู้แทนรัฐเพียงคนเดียว

หมายเลข 2.

ประเด็นดี แต่เนื้อหากลับไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และกลายเป็นการประชาสัมพันธ์องค์กร /หน่วยงาน ทำให้ความน่าเชื่อถือของข่าวลดลง นอกจากนี้ ยังขาดความสมดุลของแหล่งข้อมูล ทำให้ข่าวไม่รอบด้านเพราะสัมภาษณ์แต่เจ้าหน้าที่รัฐ แต่ไม่มีเสียงสัมภาษณ์หรือความเห็นของผู้ได้รับผลกระทบ คือคนใช้ไฟฟ้า หรือผู้เกี่ยวข้ออื่น ๆ

หมายเลข 3.

ประเด็นน่าสนใจ แต่ไม่ใช่เรื่องใหม่ และขาดแง่มุมเชิงลึกของข่าว นอกจากนี้ยังขาดสมดุลในการนำเสนอข่าวอย่างมาก เพราะสัมภาษณ์ความเห็นผู้แทนภาครัฐ/ราชการแต่เพียงฝ่ายเดียว หากผู้ผลิตได้นำเสียงประกอบบรรยากาศจากสถานที่จริงในงานปาร์ตี้มาใช้ ก็จะทำให้ข่าวมีความสมจริงและได้อารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น

หมายเลข 4.

ประเด็นดี แต่ไม่ชัดเจน ว่าต้องการเน้นเรื่องใด เนื้อหาข่าวขาดเอกภาพ ขาดความเชื่อมโยงระหว่างการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันกับปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความปลอดภัยบนเกาะสมุย หรือการส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และช่วงท้ายของข่าวเป็นบทสรุปที่ผู้สื่อข่าวใส่ความเห็นส่วนตัวลงไปด้วย ซึ่งไม่มีเหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอปรากฏในข่าว เพื่อสนับสนุนว่าบนเกาะสมุยมีความปลอดภัย

ประเภทสารคดีวิทยุ

มีเรื่องที่ผ่านมาการพิจารณาจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

- หมายเลข 7 เพลงลาวดวงเดือน เดิมชื่อ เพลงลาวดำเนินเกวียน”
- หมายเลข 11 “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพยัคฆาราม”
- หมายเลข 12 “การฝึกอาชีพผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี”
- หมายเลข 16 “สำนึกรักสิ่งแวดล้อม ตอน อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้นลง”

คณะอนุกรรมการพิจารณา ตัดเรื่องที่ไม่เข้าเกณฑ์สารคดี หรือคุณสมบัติไม่สอดคล้องกับสารคดีออก จำนวน 3 เรื่องคือ หมายเลข 10 “ คุณหนูอยากรู้เรื่องจรรยาบรรณ ” หมายเลข 13 “สารพันสรรมาเล่า ตอน บริโภคข้าวกล้องประหยัดไฟ” และหมายเลข 15 “บ้านทรงไทยจิ๋ว” ด้วยเหตุผลดังนี้

รูปแบบรายการทั้ง 3 เรื่อง ไม่เข้าข่ายสารคดี แต่มีลักษณะ เป็นรายการโฆษณา ประชาสัมพันธ์องค์กรหรือหน่วยงานมากกว่า เป็นการผลิตงานเพื่อสปอนเซอร์ที่สนับสนุนและจัดทำเป็นบทสนทนาระหว่างคน 2 คน หรือรายการสัมภาษณ์ ผู้ผลิตมิได้ใช้ทักษะและเสน่ห์ของกระบวนการเทคนิคเสียงทางวิทยุมาทำให้รายการน่าสนใจ หรืออาจไม่มีความเข้าใจ ลักษณะของสารคดีที่ดีเพียงพอ

สำหรับหมายเลข 6-8 เนื่องจากเป็นผู้ส่งคนเดียวกัน ดังนั้น รูปแบบการนำเสนอจึงเป็นแบบเดียวกัน คือเสียงบรรยายประกอบเพลง ในแง่ประเด็น เรื่องที่เลือกทำเป็นสารคดี มีความน่าสนใจ และสะท้อนเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมไทย ใช้ภาษาได้ดี แต่ควรมีความคิดสร้างสรรค์ หรือเสนอประเด็น แง่มุมใหม่ๆ ซึ่งคนไม่เคยรู้มาก่อน จะทำให้เรื่องน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งในกลุ่มนี้ หมายเลข 7 มีความโดดเด่นกว่าเรื่องอื่นๆ ผู้ผลิตรู้จักใช้บทกลอน มาประกอบเรื่อง และยังมีควมยาวของผลงานที่พอเหมาะ ใช้เพลงที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ยังขาดความลึกของประเด็น และไม่มีคำตอบว่า ทำไมจึงได้ชื่อว่า เพลงลาวดวงเดือนหรือลาวดำเนินเกวียนและเหตุผลเบื้องหลังที่กรมหมื่นพิชิตฯ ทรงนิพนธ์ให้สอดคล้องกับเพลงลาวดำเนินทราย

ในแง่เทคนิคการผลิตวิทยุ ทั้งสามเรื่อง ยังเลือกใช้เพลงที่ไม่สอดคล้องกับเรื่อง ยกเว้น หมายเลข 7 และองค์ประกอบเสียงไม่หลากหลายอย่างที่ที่สามารถทำได้ ขาดเสียงอื่นๆ ที่ทำให้น่าสนใจ เช่น หมายเลข 6 สามารถนำบทขับเสภา มาประกอบได้ หรือมีเสียงสัมผัสภาษาเพิ่มเติม เป็นต้น จะทำให้ผู้ฟังได้บรรยากาศมากขึ้นและดึงดูดความสนใจได้เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ ควรใส่ใจกับระดับเสียง หรือความคมชัดของเสียงประกอบหรือเพลงที่ใช้ จังหวะตึงเบา หรือการเน้นเสียงให้โดดเด่นเป็นบางช่วงบางตอนก็มีผลต่อคุณภาพของข่าว แทนที่จะเปิดในระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง

หมายเลข 9

ไม่ผ่านการพิจารณา เพราะ เนื้อหาและการเลือกแหล่งข่าวเพื่อให้ข้อมูลขาดความสมดุล ไม่รอบด้าน แม้จะมีบทสัมภาษณ์ที่หลากหลาย ผู้ผลิตควรต้องระมัดระวังและให้ความสำคัญกับความสมดุล เป็นกลางในรายการที่เสนออย่างมาก โดยเฉพาะประเด็นที่เป็นความขัดแย้งในสังคมหรือมีฝ่ายที่ความเห็นแตกต่างกัน สารคดีชิ้นนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้ผลิตพยายามสร้างความชอบธรรมให้กับเจ้าหน้าที่รัฐมากเกินไป

นอกจากนี้ การใช้ภาษาในบางคำซ้ำซ้อนความหมาย บางคำไม่เหมาะสมสื่อในทางร้ายหรือสร้างความขัดแย้งรุนแรง และใช้เพื่อสนับสนุนแนวคิดหรือความเห็นส่วนตัวของผู้ผลิต เช่น สนับสนุนให้มีการจับตาย... ปราบให้สิ้นซาก..... ส่วนการสัมภาษณ์ ไม่ได้ระบุชื่อแหล่งข่าว ทำให้ความน่าเชื่อถือของข่าวลดลง

อย่างไรก็ตาม ผลงานชิ้นนี้ มีความเด่นที่เสียงของผู้บรรยายได้นำฟัง

หมายเลข 11

ประเด็นดี มีความหลากหลายของแหล่งข้อมูลเพื่อมาสนับสนุนเรื่อง ใช้เสียงประกอบบรรยากาศเพิ่มเติม ทำให้น่าสนใจ แต่น่าเสียดายที่เสียงประกอบดังกล่าวกว่า ฟังได้ไม่ชัดเจน ส่วนจุดอ่อนคือสาระในเรื่องกลับขาดความเป็นเอกภาพ และเพลงประกอบไม่เข้ากัน อีกทั้งบทสัมภาษณ์และเพลงประกอบ ยาวเกินไปทำให้น่าเบื่อ

หมายเลข 12

ประเด็นดี น่าสนใจ แต่ควรระวังการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการประชาสัมพันธ์องค์กร หรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มหนึ่ง ควรเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจริงๆ และเป็นข้อเท็จจริงที่มีความเป็นกลาง สมดุลกับทุกฝ่าย จุดอ่อนเรื่องนี้คือ ปล่อยเสียงสัมภาษณ์ยาวเกินไป

ในด้านเทคนิค เลือกใช้เสียงประกอบที่หลากหลายดี ใช้ภาษาเห็นภาพ บทบรรยายดี และผู้บรรยาย มีน้ำเสียงที่ชัดเจน แต่อาจเรียบไปหน่อย ควรเพิ่มโทนหรืออารมณ์ของเสียงให้มากกว่านี้ นอกจากนี้ เพลงที่ใช้ประกอบ ควรเปลี่ยนจังหวะ หรือใส่เป็นช่วง เพื่อให้การดำเนินเรื่องไม่อืด

หมายเลข 14

ประเด็นน่าสนใจแต่การดำเนินเรื่อง ยืด ไม่เร้าความรู้สึกผู้ฟัง มีลักษณะเป็นบทสัมภาษณ์มากกว่าสารคดี เป็นการอ่านบรรยายข้อมูล และใช้แหล่งข้อมูลเดียว ไม่หลากหลาย ไม่ได้ใช้เทคนิคหรือศาสตร์ด้านเสียงในการผลิตวิทยุ ใช้ภาษาที่ซ้ำซ้อน เช่น คำว่า “ท่องเที่ยว”

หมายเลข 16

ประเด็นดี สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งให้ผู้ฟังรู้ว่า ปัญหาดังกล่าวสมควรได้รับการเอาใจใส่อย่างจริงจัง เนื้อหาสนับสนุนแกนของเรื่องชัดเจน และใช้แหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ หลากหลาย ใช้ภาษาและ CLIP เสียงที่ทำให้เห็นภาพ การใช้เสียงสัมภาษณ์เป็นภาษาถิ่น ทำให้เรื่องน่าสนใจและใกล้ตัวผู้ฟังมากขึ้น

ในด้านเทคนิค ต้องระวังเรื่องเสียงสัมภาษณ์ ที่คุณภาพไม่ชัดเจน และการใช้เพลงประกอบที่ยาวเกินไป โทนของเพลงนี้ ไม่น่าสนใจ

ข้อเสนอเพิ่มเติมในภาพรวม

1. สำหรับการจัดประกวดในปีต่อไป ควรพิจารณาบทวนหลักเกณฑ์ อาจต้องจำกัดจำนวนผลงานของผู้ส่งประกวดหรือไม่ เนื่องจากมีผู้ส่งบางคนส่งผลงานหลายชิ้น แต่มีรูปแบบและลักษณะการผลิตในแนวเดียวกัน ดังนั้นหากไม่ตรงคุณสมบัติ หรือไม่ผ่านการพิจารณา ก็จะทำให้ผลงานทั้งหมด ไม่ได้รับการพิจารณาไปด้วย
2. พิจารณาความจำเป็นของการให้มีคณะอนุกรรมการเพื่อกลั่นกรองผลงานก่อนนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการชุดใหญ่ตัดสินอีกครั้ง

ความเห็นเพิ่มเติม โสภิต

1. ปีนี้มีผลงานวิทยุจากผู้ผลิตในต่างจังหวัดส่งเข้ามาประกวดกว่า ร้อยละ 80 ในขณะที่สื่อมวลชนส่วนกลางบางองค์กรไม่ส่งผลงานเข้าประกวดเลย ทั้งๆที่ทราบข่าวล่วงหน้าเป็นเวลานาน คณะทำงานอาจต้องพิจารณากลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจ ให้สื่อต่างๆ ส่งผลงานเข้าประกวดเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพขึ้น
2. จำนวนผลงานที่ส่งเข้าประกวด น้อยกว่าปีที่แล้ว ทั้งๆที่ได้บอกข่าวล่วงหน้าเป็นเวลานาน
3. ควรมีหนังสือขอบคุณ และให้กำลังใจกับผู้ส่งผลงานเข้าประกวด แต่ไม่ได้รับรางวัล

สรุปความเห็นคณะกรรมการกลั่นกรอง ข่าวและสารคดีโทรทัศน์
รางวัลแสงชัย สุนทรวัฒน์ ประจำปี 2547

วันที่ 19 มีนาคม 2548

รายนามคณะกรรมการฯ ที่เข้าร่วมประชุม

คุณพัชระ สารพิมพา	ประธานคณะกรรมการกลั่นกรองฯ
คุณปวีติ วสิขชาติ	กรรมการ
คุณสุวรรณา อุยานันท์	กรรมการ
คุณธวัชชัย กฤติยาภิชาติกุล	กรรมการ

การประกวดข่าว-สารคดีโทรทัศน์ รางวัลแสงชัย สุนทรวัฒน์ ประจำปี 2547 แบ่งรางวัลออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ประเภทข่าวสืบสวนสอบสวน

รางวัลข่าวสืบสวนสอบสวนยอดเยี่ยม

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่มีข่าวใดดีเด่นถึงขั้นได้รับรางวัลยอดเยี่ยม เนื่องจากเห็นว่ากระบวนการผลิต(Production) ยังไม่ละเอียดเท่าที่ควร ใช้อุปกรณ์ คน บริบทต่างๆ ที่มีอยู่อย่างไม่คุ้มค่า อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของแต่ละสถานี อีกสาเหตุหนึ่งก็คือบทบรรยายยังเป็นแบบบทความในหนังสือพิมพ์ ไม่เห็นภาพ ไม่สามารถใช้ภาษาเล่าเรื่องให้เห็นภาพได้

รางวัลข่าวสืบสวนสอบสวนชมเชย (เสนอเพื่อคัดเลือก ยังมีได้เป็นการเรียงลำดับแต่อย่างใด)

คณะกรรมการฯ เห็นว่าสำหรับรางวัลข่าวสืบสวนสอบสวนชมเชยขอเสนอเข้าพิจารณา 2 เรื่อง คือ

หมายเลข 1 “ปล่อยแพะจอบิ” ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท

ที่เสนอเรื่องนี้เข้าพิจารณาเนื่องจากเห็นว่ามีความพยายามในการทำข่าว ในการติดตามหาข้อเท็จจริงมาตั้งแต่เกิดเหตุ สามารถจับประเด็นได้ดี และเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยผู้กระทำผิดจะต้องถูกประหารชีวิต

จุดเด่น

- มาจากข้อสังเกตเล็กของผู้สื่อข่าว ที่สามารถนำมาสู่ความสงสัยใคร่รู้และแสวงหาข้อเท็จจริง
- ใช้หลักฐานเพียงไม่กี่ชิ้นให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการสืบสวนสอบสวน
- ไม่เชื่อตามสิ่งที่เห็นและเป็นอยู่
- มีการแสวงหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนสมมุติฐานเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงอย่างได้ผล
- มีเหตุผลรองรับว่าคดียิงรถนักเรียนมีความผิดปกติของจอบิผู้ยอมรับว่าเป็นผู้กระทำ
- ลงพื้นที่เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยความยากลำบากและต้องเผชิญอุปสรรคสำคัญคือภาษา
- สารคดีและหลักฐานที่ปรากฏในสารคดีมีส่วนช่วยคลี่คลายคดีนี้อย่างมาก
- มีความเสี่ยงในการลงพื้นที่หาข้อมูลเพราะไม่สามารถรู้ได้ว่ากลุ่มมือปืนอาศัยอยู่ที่นั่นหรือไม่

จุดด้อย

- กระบวนการติดต่อภาพและลำดับเหตุการณ์ไม่ชวนติดตามเท่าที่ควร
- การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในพื้นที่ยังขาดความลุ่มลึกและขาดความชัดเจน
- บทสารคดีและการดำเนินเรื่องเหมือนบทความในหนังสือพิมพ์ มากกว่าโทรทัศน์
- การลำดับเหตุการณ์ไม่ชัดเจน

- ไม่ได้ยินเสียงของจอบิแม้แต่คำเดียว แม้ว่าจะเป็นภาษาเกาหลีก็ตาม ทั้ง ๆ ที่จอบิคือตัวจักรสำคัญในคดีสะเทือนขวัญคดีนี้

หมายเลข 32 “รับจ้างฆ่า” ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ข่าวนี้ส่งเข้าประกวดในประเภทของสารคดีเชิงข่าวแต่คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าควรอยู่ในประเภทของข่าวสืบสวนสอบสวน โดยเสนอเป็นรางวัลสืบสวนสอบสวนชมเชยอันดับหนึ่ง เนื่องจากเนื้อหาเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยได้เปิดเผยสู่สาธารณะโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ ฉะนั้นทางผู้จัดทำได้พยายามสืบสวนสอบสวนคดีนี้อย่างจริงจังจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง ที่สำคัญเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีคุณค่าและมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม แต่มีข้อสังเกตว่าเรื่องนี้เป็นเครื่องมือของกองปราบในการติดตามสืบสวนคดี

ทั้งนี้ข้อสังเกตว่าแต่ละสถานีให้เวลาในการออกอากาศของข่าวสืบสวนสอบสวนน้อยลง ทำให้ข่าวที่ทำมาไม่สามารถออกอากาศได้ทั้งหมด จึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาว่าหลักเกณฑ์ของการส่งข่าวสืบสวนเข้าประกวดควรมีการพิจารณาแก้ไขหรือไม่ เนื่องจากตามหลักเกณฑ์การประกวดระบุไว้ว่า “ข่าวสืบสวนสอบสวนได้แก่ข่าวที่ยังไม่เคยเปิดเผยมาก่อน....และจะต้องนำเสนอในรูปแบบของการรายงานข่าวในช่วงเวลาของข่าวทางสถานีโทรทัศน์ทุกประเภท ...”

จุดเด่น

- การเริ่มต้นกระบวนการสืบด้วยประเด็นเล็กคือบันทึกประจำวันของตำรวจ
- ผู้สื่อข่าวมีมุมมองต่อเรื่องเล็กที่แท้จริงคือปัญหาใหญ่ที่ยังดำรงอยู่ในสังคมนั้นคือมือปืนรับจ้าง
- ตีความคดีสืบสวนสอบสวนให้เป็นประเด็นข่าวได้อย่างเข้าใจ
- การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการย้อนหาเหตุแห่งกระบวนการรับจ้างฆ่า
- การติดตาม ประเมินสถานการณ์ลดทอนรอยเป็นไปอย่างทุ่มเท
- สามารถสืบค้นจนคลายปมเหตุแห่งการจ้างฆ่าได้ชัดเจนขึ้น
- ทำให้เห็นกระบวนการและเห็นความต่อเนื่องของเหตุการณ์
- การร่วมสืบหาดำเนินไปและสิ้นสุดครบถ้วนสมบูรณ์
- บทสารคดีโดดเด่นที่ไม่ยึดติดสำนวนตำรวจ แต่เลือกดำเนินเรื่องตามภาพและประเด็น
- กระบวนการผลิตสารคดีชุดนี้ชวนติดตามและติดตาม สร้างความรู้สึกร่วมแก่ผู้ชม

จุดด้อย

- มีความกำกวมระหว่างบทบาทของผู้สื่อข่าวว่าควรเข้าไปมีส่วนร่วมในคดีได้มากน้อยเพียงใด
- หมิ่นเหม่ต่อการตกเป็นเครื่องมือในการสร้างผลงานของตำรวจ ถึงแม้ไอทีวีจะได้ผลงานดีด้วยก็ตาม
- ขาดข้อมูลฐานความผิดของผู้จ้างวานและผู้รับจ้างวานว่ารุนแรงเพียงใด

2. ประเภทสารคดีเชิงข่าว

รางวัลสารคดีเชิงข่าวยอดเยี่ยม

คณะอนุกรรมการขอเสนอให้พิจารณา 1 เรื่อง คือ

หมายเลข 2 “สันติภาพในเปลวเพลิง” ของสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี (ไททีวีช่อง 1)

เรื่องนี้ส่งเข้าประกวดประเภทข่าวสืบสวนสอบสวนแต่คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องนี้ควรอยู่ในประเภทของสารคดีเชิงข่าวมากกว่า โดยมองที่เนื้อหาจะเป็นประเภทสืบสวนสอบสวน แต่การนำเสนอมีรูปแบบที่หลากหลาย มีการลำดับเรื่องราวที่ดี การผลิตดี(Production) มีความตั้งใจในการทำ มีแหล่งข่าวครบทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน พระหรือผู้นำศาสนา ทหาร นักวิชาการ ทำให้เข้าใจวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน

ของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ความพยายามเป็นอย่างมากในการสร้างความชัดเจนต่อประเด็นปัญหาที่ซับซ้อน แต่มีข้อสังเกตว่าบางช่วง บางตอน การดำเนินเรื่องยังมีความเชื่องช้าเกินไป

จุดเด่น

- เป็นสารคดีเชิงข่าวที่มีความสมบูรณ์ใน กระบวนการผลิต
- มีการวางแผน กำหนดประเด็นและเนื้อหาที่ชัดเจน หนักแน่น
- ดำเนินเรื่องและลำดับเหตุการณ์ของสถานการณ์ 3จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างชัดเจน
- นำเสนอความเห็นรอบด้านและสถานการณ์แวดล้อมอย่างเข้าใจ
- ชวนติดตามอย่างต่อเนื่อง น่าสนใจใคร่รู้และน่าประทับใจ
- มีความพยายามสูงและไม่ละเลยรายละเอียดภาพเชิงสัญลักษณ์แทนความรุนแรง
- เทคนิคการถ่ายทำ ตัดต่อและกราฟิก สวยงาม ทันสมัยน่าสนใจ
- การเลือกใช้ดนตรีประกอบแม้จะไม่เป็นไปตามอารมณ์ของเรื่อง แต่ในเชิงข่าวแล้วถือว่ามีส่วนสำคัญทำให้ผู้ชมสัมผัสได้ถึงจิตวิญญาณของชาวไทยมุสลิม
- โครงของเรื่องและประเด็นจนถึงเนื้อหาดำเนินไปอย่างน่าสนใจ
- บทโทรทัศน์โดดเด่นมากในเรื่องสำนวนภาษาและการไม่ใช้ความรุนแรงในภาษามากกระตุ้นเร้าอารมณ์มากเกินไป

จุดด้อย

- ผู้ดำเนินรายการนำเข้าเนื้อหานานเกินไป
- เสียงจากพื้นที่และเสียงบรรยายให้อารมณ์แตกต่างกันมากเกินไป

รางวัลสารคดีเชิงข่าวชมเชย

ขอเสนอให้พิจารณา 2 เรื่อง คือ

หมายเลข 16 “สัญญาชาติ...สิทธิ ความหวังและชีวิตใหม่” ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท

เรื่องนี้มีเนื้อหาที่เด่น น่าสนใจเนื่องจากเรื่องของคนไร้สัญชาติเป็นเรื่องใหม่ ไม่ค่อยมีใครพูดถึงจนกลายเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว แต่จริงๆ แล้วเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว บางคนเป็นคนไทยด้วยซ้ำแต่กลับถูกยึดเยียดให้กลายเป็นคนไร้สัญชาติทำได้ดีภายใต้กรอบการทำงานจากปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มีจริยธรรมในการนำเสนอข่าว ในการเป็นปากเสียงแทนคนที่ประสบปัญหา

ทั้งนี้ข้อสังเกตว่าสถานียังไม่ให้ความสำคัญของข่าวสังคม ทำให้ไม่มีความต่อเนื่อง ให้ความสำคัญในการออกอากาศน้อย

หมายเลขที่ 21 “วันไถ่ตายที่พนมทวน” ของสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี(ไททีวีช่อง 1)

เป็นเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นปัญหาและความรุนแรงของสถานการณ์ในจังหวัดนรก ภาพสวย เนื้อหาดีแต่ขาดความน่าสนใจของตัวผู้บรรยาย น่าเสียงยังไม่ชวนให้ติดตาม

3. ประเภทข่าวเหตุการณ์

รางวัลข่าวเหตุการณ์ยอดเยี่ยม

คณะอนุกรรมการฯ ขอเสนอให้พิจารณา 1 เรื่องคือ

หมายเลข 44 “ธรณีพิบัติ สีนามิ” ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

เรื่องนี้เป็นข่าวเหตุการณ์ที่ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข่าว มีความทุ่มเทในการทำข่าวทั้งทางบกและทางอากาศ โดยผ่านทางทีมข่าว Sky News มีการรายงานข่าว นำภาพมาให้ดูอย่างต่อเนื่อง แต่มีข้อสังเกตว่าภาพที่ได้มาจากภาพข่าวที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นการประมวลมาให้ดูย้อนไปย้อนมา

จุดเด่น

- ความรวดเร็วในการนำเสนอเหตุการณ์
- มีความพยายามในการหาค้นหาศพและผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์ถล่มอันดามัน
- นำเสนอเหตุการณ์รอบด้าน ลุ่มลึกและต่อเนื่อง
- มีส่วนช่วยให้ความช่วยเหลือดำเนินไปอย่างเร่งด่วนและตรงเป้าหมาย
- ทুমุเทศรพกำลังและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดสดทุกวินาที
- นำเสนอทุกประเด็นและทุกด้าน
- มีการย้อนและลำดับเหตุการณ์ตลอดเวลา
- ทุกเหตุการณ์ชวนสะท้อนอารมณ์และสร้างแนวร่วมความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยม

รางวัลข่าวเหตุการณ์ชมเชย

เสนอให้พิจารณา 1 เรื่อง คือ

หมายเลข 36 “ตากใบทมิฬ” ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท

ข่าวนี้ถือว่ามีความยากลำบากในการทำข่าว ผู้จัดทำมีความพยายาม รวดเร็วและจับใจในการนำเสนอข่าว สามารถรายงานข่าวออกอากาศสดได้ทันที

จุดเด่น

- ได้เห็นความต่อเนื่องของเหตุการณ์ลายมือที่สถานีตำรวจภูธรตากใบ
- เป็นบันทึกหลักฐานสำคัญในการตัดสินใจใช้กำลังเข้าสลายกลุ่มผู้ชุมนุม

จุดด้อย

- การนำเสนอที่ระบุว่าผู้ร่วมชุมนุมมีอาการติดยา ถือเป็น การฟังความข้างเดียว
- การพูดถึงว่าผู้ชุมนุมมีอาวุธพร้อมต่อสู้เจ้าหน้าที่แต่ไม่มีหลักฐานชี้ชัดนอกจากท่อนไม้
- การมองประเด็นจากมุมเดียวคือมุมของรัฐ ทำให้ข่าวขาดน้ำหนักและขาดความลุ่มลึก
- สื่อเจตนาไม่ตัดภาพการใช้ความรุนแรงกับผู้ชุมนุมเช่น เตะ ถีบ ใช้พานท้ายปืนฟาดศีรษะ ถือว่าเป็นการจงใจปกป้องการกระทำของเจ้าหน้าที่
- ภาพการละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นเจ้าหน้าที่ถอดเสื้อผ้าผู้ชุมนุม กลับไม่ปรากฏในข่าว

ข้อสังเกตแบบท้ายในภาพรวม

1. ด้วยข้อจำกัดของแต่ละสถานีทำให้มีเวลาในการออกอากาศข่าวสืบสวนสอบสวนน้อย
2. การช้อนกล้องเพื่อให้ได้ภาพมานำเสนอไม่ค่อยมีแล้ว ผู้จัดทำมีการเคารพสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น
3. ข่าวสารคดีที่ส่งเข้ามา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม
4. ช่อง 3 , 5 , 7 ไม่มีข่าวส่งเข้ามาประกวดแม้แต่ประเภทเดียว ส่วนหนึ่งอาจมาจากข้อจำกัดของเวลาในการนำเสนอข่าวที่เหลือน้อย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับสารคดีเชิงข่าวและข่าวสืบสวนสอบสวนยังน้อยเกินไป นอกจากนี้อาจจะ เพราะสารคดีเชิงข่าวและข่าวสืบสวนสอบสวนค่อนข้างใช้เวลาและกระบวนการผลิตค่อนข้างมาก กลายเป็นข้อจำกัดของทีมข่าว
5. บางสถานี เช่น เนชั่น ไอทีวี มีข้อได้เปรียบในการนำเสนอข่าวมากกว่าสถานีอื่น เช่น มีเวลาในการออกอากาศข่าวมากกว่า ขณะที่บางสถานียังไม่ให้ความสำคัญของข่าวสังคม
6. กระบวนการผลิตข่าว(Production) บางสถานีทำได้น้อยลง แต่ของเคเบิลทีวีทำได้ดีขึ้น
7. ความทุ่มเทในการสนับสนุนของสถานีมีผลต่อการนำเสนอข่าว เช่น การไปทำข่าวเองกับข่าวที่stringersทำส่งมาให้

8. มีสถานีโทรทัศน์เคเบิลที่ให้ความสำคัญในการส่งผลงานเข้าประกวดมากขึ้น ควรทำหนังสือขอบคุณถึงเคเบิลทีวีที่สามารถทำข่าวได้ดีขึ้นและมีความพยายาม
9. เรื่องของจรรยาบรรณและการเคารพสิทธิเด็ก เคเบิลทีวียังไม่สามารถทำได้ บางครั้งถ่ายให้เห็นหน้าอย่างชัดเจน
10. ประเด็นข่าวบางเรื่องยังไม่มีการพัฒนาให้ต่อเนื่อง
11. หลักเกณฑ์การประกวดต้องพัฒนาให้ทันกับสถานการณ์ข่าวที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากบางข่าวไม่ได้ออกอากาศในช่วงของข่าวแต่ไปออกในรายการข่าวแทน
13. ปัจจุบันรูปแบบของการนำเสนอข่าวสารเปลี่ยนแปลงไปมาก มีลักษณะของการพูดคุยเจาะลึกและเปิดประเด็นมากขึ้น หากจะเพิ่มรางวัลสำหรับรายการประเภทดังกล่าวก็จะทำให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มรางวัลสำหรับผู้สื่อข่าวหรือผู้รายงานข่าว
14. เป็นไปได้หรือไม่ที่จะทำรางวัลแสงชัย สุนทรวัฒน์ จัดอย่างยิ่งใหญ่ทั้งรูปแบบและเนื้อหา เพื่อสร้างแรงกระตุ้นและความสนใจของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นมา

คณะกรรมการกลั่นกรองข่าว-สารคดีโทรทัศน์
รางวัลแสงชัย สุนทรวัฒน์ ประจำปี 2547